

10:40, Szombat (december 11.), Filmmúzeum, ism.

Aranysárkány

magyar filmdráma, 85 perc, 1966

rendező: Ranódy László

író: Kosztolányi Dezső

zeneszerző: Szokolay Sándor

operatőr: Illés György

dramaturg: Illés Endre

vágó: Morell Mihály

szereplő(k):

Mensáros László (Novák Antal)

Béres Ilona (Novák Hilda)

Tahi Tóth László (Liszner Vili)

Tóth Benedek (Tibor)

Bara Margit (Flóra néni)

Bessenyei Ferenc (Barabás doktor)

Latinovits Zoltán (Fóris, tanár)

Horváth Teri (Mari néni, szolgáló)

Bodrogi Gyula (Patikussegéd)

Novák Antal Sárszegen él lányával, Hildával. Novák tanát úr az itteni gimnáziumban tanít matematikát és fizikát. Sok gondot okoznak érettségi előtt álló diákjai, különösen a legrosszabb tanuló, Liszner Vili. Az is nagyon bántja, hogy Hildával sem bír, a lány hazudik neki, és egy alkalommal megpillantja osztálya legjobb diákját, Tibort, amint éppen kiugrik a lánya ablakán. A fiú lelkére beszél, és Tibor megígéri, hogy nem találkozik többé Hildával. Az érettségien a tanár kénytelen megbuktatni Lisznert. Az érettségi bankettől hazafelé menet Novákot két sötét alak támadja meg, és rettenetesen összeverik. Egyikükben felismeri Lisznert. Hazaérve Hilda levele várja: megszökött Tiborral. Novákot teljesen összetörik ezek a csapások, és amikor a bosszút lihegő Liszner barátja, az Ostor című zuglap szerkesztője kiteregeti magánélete részleteit újságjában, Novák öngyilkosságot követ el.

KOSZTOLÁNYI Dezső
ARANYSÁRKÁNY

Novák Antal világa a kívülállók számára egyszerű, szelíd, tiszta és titokzatos, mert ez a világ a magányé. Pontossága, rendszeretete, szorgalma, lelkiismeretessége legendás hírű, pedig nem több kitartóan végigélt szerepnél, melynek lelki hátországa a szorongó nyugalanság. Felesége elvesztése után az évek lassú vonulatában a hitves falon függő, néma képe összeépült egy másik, egy élő, egy mind vonzóbb arccal - a Hildáéval, s mert a gyermek arca szinte egy az anyáéval, benne, általa él az egyiké és általa élet a másiké. Hilda mindebből semmit sem lát, csak annak poklát éli át. A kamaszok kegyetlen életrevalóságával tör magának réseket börtöne falán. Amikor apja rajtakapja Tibort Hilda szobájából való menekülése közben, szinte valódi vetélytársként néz vele, a tanítvánnyal farkasszemet. Hilda feszült párbeszéde apjával sürgeti a kimondhatatlant. Novák Antal itt, a Hildával való fájdalmas szócsatában találkozik először a teljes magánnyal, mely kínzóbb a nemlétnél. És ettől fogva, mintha megtévelyledt volna a világ. A diákok ellenségessé válnak, a kollegák egyre elviselhetetlenebbek. Hilda, Tibor, Liszner külön-külön, egyenként talán nem is rosszak, és mégis egy nagy, nyomasztó, ellenséges közösséggé egyesülnek Novák Antal alvajáró igazságkeresésének vízióiban. Öngyilkosságában a szenvedő ember ül diadalt a megaláztatással való kiegyezés felett.

Az aransárkány az ifjúság szimbóluma, a végtelennel, az egekkel kacérkodó fiatalság-láznak, mindent tipró indulatnak, féktelen szabadság-akaratnak a jelképe. "Szép", mert fénylő, csillogó, dús a ragyogásban; és riasztó, mert sárkány-testű. Csodálni való, magával ragadó, úsztatja a tekintetet, és mégis gyűlöletes, mert jelzése, parancsoló istene az elmúlásnak.

<http://mek.oszk.hu/04500/04538/04538.htm>